„Mladí v Evropě vyrůstají v prostředí, kdy nevyhrává nejlepší projekt poté, co se utká s konkurencí na trhu, ale peníze dostává ten, kdo umí jednat s úředníky a správně vyplnit žádost o grant z EU, nebo formulář na miliónové dotace. Myslíte, že dostal Mark Zuckerberg, zakladatel Facebooku, nějakou dotaci?," tvrdí v dnešním rozhovoru poslankyně strany LIDEM Lenka Andrýsová. Kromě toho, jak řešit vysokou nezaměstnanost mladých, jsme si s ní povídali i o kvótách a pozici žen v politice.

Jedním z doprovodných jevů přetrvávající hospodářské krize je vysoká nezaměstnanost mládeže. Ta je palčivým problémem především v jižní Evropě, v Řecku a Španělsku dokonce překračuje 50 %. Nicméně i v Česku letos dosahuje rekordních 20 %. Co by s tím vláda podle Vás měla dělat?

Ano, nezaměstnanost mladých se sice blíží postupně 20 %, ale celková nezaměstnanost u nás je sedmá nejnižší v EU. Dosahuje kolem 7,2 %. I tak by ale bylo dobré, kdybychom provedli analýzu příčin nezaměstnanosti mladých. Když hovořím s manažery z různých podniků, kvalitní lidi hledají a najímají pořád. Stěžují si ale například na nedostatek učňů, nebo absolventů vysokých škol s dobrou angličtinou, či jinými cizími jazyky. Absolventi neuvádějí ve svých životopisech pravdivé informace o jejich znalostech cizích jazyků. Stát, respektive kraje, by navíc mohly mapovat poptávku po studijních oborech a takové obory nabízet prostřednictvím našich škol. Tento dialog s podnikateli se mnohdy bohužel podceňuje. Stát by měl také legislativně podporovat spolupráci škol a firem. Čím lépe bude absolvent připraven na práci, tím více jej bude chtít někdo zaměstnat.

V minulosti jste se vyjádřila, že by situaci mohlo pomoci i postupné snižování různých státních a evropských dotací a podpor. Jak jste toto tvrzení myslela?

Podle mě státní a evropské dotace i podpory mění naše uvažovaní o tom, jak dosáhnout úspěchu. Mladí v Evropě vyrůstají v prostředí, kdy nevyhrává nejlepší projekt poté, co se utká s konkurencí na trhu, ale peníze dostává ten, kdo umí jednat s úředníky a správně vyplnit žádost o grant z EU, nebo formulář na miliónové dotace.

Myslíte, že dostal Mark Zuckerberg, zakladatel Facebooku, nějakou dotaci? Nebo Bill Gates, Steve Jobs či Sam Walton, zakladatel WalMartu? Já myslím, že ne. My potřebujeme spíš než dotace nápady a chuť je realizovat. Dotace podnikům a soukromé sféře nás v tomto duchu

trochu ničí. V Evropě jsme hodně zvyklí na jistotu a o vlastním podnikání spíš jen sníme, ale nerealizujeme jej. Myslím, že nás ničí přemíra jistoty, kterou od státu někdy dostáváme a požadujeme. Přitom se potřebujeme naučit žít s rizikem a nebát se jej podstupovat. Bez rizika totiž není zisk. V tomto ohledu by nám spíš než stát mohly pomoci projekty podobné Kickstarteru (americká platforma, která má za cíl podporovat kreativní projekty například z oblastí kultury či technologických inovací přímým financováním ostatních lidí; pozn.red.), které nabízí začínajícím podnikatelům cestu, jak financovat svůj podnikatelský projekt.

V čem podle Vás mladí lidé obohacují pracovní trh?

Mladí mají nesporně řadu výhod a dokážou mnohé. Já sama si pamatuji, jak jsem první brigádě nadšeně a rychle pracovala. Kontrolovala jsem faktury v jedné firmě a pracovala jsem tak svižně, že mi práce brzy došla. Výhody mladých vystihuje nedávný článek v magazínu Forbes, jehož autorem je Brock Blake. Ten zmiňuje, že kromě velkého nadšení do práce překvapují mladí i novými neotřelými nápady. Někteří se navíc nebojí riskovat, protože nemají prakticky co ztratit. Umí žít s malými náklady a umí najít levná a inovativní řešení.

Kde vidíte hlavní problémy, proč nezaměstnanost mladých dosahuje tak vysokých čísel?

K vysoké nezaměstnanosti obecně mohou přispívat špatně nastavené zákony, které ochraňují zaměstnance tak, že už se je zaměstnavatel bojí zaměstnat. Podívejme se třeba do Španělska, kde se ještě před pár lety stávalo, že zaměstnavatel propuštěného zaměstnance vyplácel částkou odpovídající až 42 měsíčním platům. Věřte, že takové opatření se na pracovním trhu projeví. Naštěstí pod tlakem reforem v roce 2012 snížili Španělé maximální odstupné na 12 měsíčních platů.

Další příčinu vysoké nezaměstnanosti mladých najdeme v jejich uvažování a myšlenkách, tedy v jejich hlavách. Řada mladých lidí má zkreslená očekávání a představy o své pracovní kariéře. Všichni by chtěli mít nadstandardně vysoký plat za málo práce, málo rizika a za maximální podpory státu. Někteří si dokonce myslí, že jim má práci sehnat stát. Mladí také rádi studují obory jako politologie, historie, sociologie, umění, které se sice dají uplatnit na pracovním trhu, ale bohužel poptávka po těchto oborech je menší než počet absolventů vzdělaných v tomto směru. Problém tedy najdeme i ve školství. Konkrétně ve Španělsku přišla Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) i na to, že se těžko zaměstnávají Španělé, kteří nedostudovali a příliš brzy ukončili školu.

Jaké kroky by tedy měly tyto vlády podle Vás podniknout?

Politici ve Španělsku, Itálii nebo Řecku to nemají jednoduché. Potřebují odbourat řadu opatření, která ochraňují zaměstnance, a vysvětlovat jejich kroky v zemích, kde mají velmi silnou pozici odbory a kde si lidé zvykli na velkou podporu zaměstnanců od státu. Ve Španělsku za generála Franca měli všichni státem garantované celoživotní pracovní místo. Jenže každé zaváhání nad reformami může prodloužit agonii, která v zemi kvůli nezaměstnanosti panuje.

Podle mě by státy měly nastavit dobré podmínky pro zaměstnávání a také pro nastartování nových firem. Potřebujeme nové nápady a firmy, které nápady dotáhnou do konce. Potřebujeme více šikovných a podnikavých lidí jako řeckého Spyrose Theodoropulose vyrábějícího Bake Rolls a croissanty 7 Days, nebo třeba španělského Amancio Ortegu, zakladatele módní firmy Zara.

Jak toho ale dosáhnout?

Získáme je i tak, že jim nebudeme příliš komplikovat jejich podnikání na samotném začátku a nebudeme zatěžovat malé podniky zbytečnou byrokracií a nesmyslnými kontrolami. Stát a veřejná správa by k nim měla být naopak přívětivá a ideálně bychom měli řadu věcí vyřizovat přes internet. To, co je podle mě také hodně podstatné, je mluvit se zaměstnavateli o vzdělávání lidí.

Někdy se také můžeme setkat s názorem, že mladým by lépe pomohla mladší politická reprezentace. Například průměrný věk ministrů nové Rusnokovy vlády přesahuje 53 let…

Těžko říci. Věk se na každém z nás projevuje jinak. Vyšší věk znamená více zkušeností. Otázkou je ale, v jakém směru je člověk nasbíral. Nejlepší model je podle mě spolupráce mladých a starších. Každý totiž může něco unikátního nabídnout a mohou pak dosáhnout zajímavých výsledků.

Otázkou však je, jestli je nás mladých v politice opravdu málo. V roce 2010 bylo v Česku do Sněmovny zvoleno 13 lidí, kterým ještě nebylo 30 let. Procentuálně řečeno 6,5 % Sněmovny reprezentovalo věkovou skupinu do 30 let. To není přeci vůbec špatné. Podle ideální kvóty by nás pod 30 let mělo být 21%. Ale proč se upínat na přesné procento? Mladí možná mají i jiné starosti než politiku. Zakládají rodinu, studují, nebo si teprve tříbí politické názory.

Nicméně pomohlo by podle Vás k nalákání více mladých lidí do politiky snížení věkové hranice volebního práva?

To si nemyslím. V některých zemích se snížení věku pro volební právo neukázalo jako správné opatření. Mladí se totiž nechali zlákat populisty a extrémisty, kteří nabízeli jednoduchá řešení.

Příklad Rusnokovy vlády ukazuje i další trend české politiky – nalezneme v ní pouze jednu ženu. Proč je v politice stále málo žen? Mají to podle Vaší zkušenosti ženy v politice těžší?

Zrovna u nás ve straně problémy s malým počtem žen nemáme. V čele strany stojí Karolína Peake a i první místopředsedkyně je žena. Nemyslím si, že by to měly ženy v politice těžší než muži. Všichni se musíme snažit stejně.

Ale v tomto je Vaše strana spíše výjimkou. Je podle Vás potřeba zvýšit počet žen v politice?

Je třeba ženám říkat a ukazovat, že ony do politiky patří a že je přeci normální být prezidentkou, premiérkou, ministryní, nebo poslankyní. V politice máme žen docela dost, jenže je neznáme, protože působí spíš na obecní úrovni. Zvýšení počtu žen v politice dosáhneme tak, že se musíme my ženy samy přesvědčit, že na to prostě máme a chlapi nejsou lepší jen proto, že jsou chlapi.

Nesetkávají se ale ženy v politice, stejně jako i obecně na trhu práce, i s objektivními překážkami spojenými především s tradičním pojetím mužské a ženské role v rodinném životě, tedy sladěním rodinného a pracovního života?

Záleží na každém z nás. Dokonce existuje řešení i pro ty páry, kde se žena i muž chtějí věnovat pracovní kariéře. Mohou si najmout pomocnici na domácí práce, nebo chůvu, nebo spolupracovat s prarodiči. Otázkou ale je, co vlastně žena chce. Být na plný úvazek v práci a zároveň se plně věnovat dětem, to bohužel nejde a ani žádný zákon to neumožní. Jde ale hledat jakýsi kompromis třeba v podobě flexibilního pracovního úvazku, firemních školek a podobně. Na další rady, jak vybalancovat pracovní a soukromý život, si počkejte, až budu mít děti.

Některé české politické strany se rozhodly zvýšit podíl žen zavedením určité kvóty, ať už při obsazování stranických orgánů (ČSSD) či sestavování kandidátních listin (Strana zelených). Je to podle Vás správná cesta?

S kvótami nesouhlasím. Podle mě přispívají právě k tomu, že přestáváme uvažovat o tom, kdo je jak schopný, ale začínáme se ptát, jaké má kandidát na funkci pohlaví. V konečném efektu tak stejně někoho diskriminujeme. Paradoxně tak rozdíly mezi ženami a muži zdůrazňujeme, místo toho, abychom hovořili o jejich rovných šancích a důležitosti jejich schopností.

Prostřednictvím samoregulace prý může trvat ještě desítky let.

Ano, podle mě pomůže, když uvidíme více úspěšných žen mezi námi a najdeme si v naší společnosti vzory. Ženy v politice přeci už máme. Má-li být více žen v politice, musí to ve volbách určit především voliči.

Někteří zastánci kvót upozorňují na to, že v reálném dění můžeme nalézt jasné důkazy, podle kterých správně nastavená kvóta může situaci opravdu zlepšit. Poukazují přitom například na stav ve Skandinávii, která patří mezi genderově nejrovnější oblasti v Evropě. Souhlasíte s tím?

Je možné, že více ženských vzorů na vedoucích místech by mohlo podpořit další ženy v tom, aby si kladly odvážné cíle. Nesmíme ale přehlížet případy, kdy se kvóty míjí účinkem. Třeba Švédsko zrušilo v roce 2010 kvóty na vysokých školách. Na určitých oborech totiž došlo ke ztížení možnosti studia pro dívky. Není také neznámé, že v roce 2006 švédská vláda zrušila

kvóty pro ženy v podnicích, které existovaly od roku 2003. Podle švédských politiků toto opatření nefungovalo. Švédsko se zrovna nedávno vymezovalo proti kvótám, když je prosazovala komisařka EU pro spravedlnost Viviane Redingová. Navíc se přiznám, že bych nechtěla žít třeba v Norsku od té doby, co tam ženy musí povinně na vojnu. Ptám se, jestli takovou rovnoprávnost opravdu chceme.

Zmiňujete návrh směrnice Evropské komise, která by měla vést k dosažení 40% podílu doposud méně zastoupeného pohlaví mezi nevýkonnými členy řídících orgánů velkých firem. V České republice se proti ní postavila jak Nečasova vláda, tak Parlament. Z ciziny však stále častěji zaznívají hlasy, že tato směrnice je naopak příliš „měkká“, protože má dosah jen na několik desítek evropských firem a navíc upřednostňuje ženy pouze v případě, kdy jsou výsledky kandidátů obou pohlaví u přijímacího řízení stejné. Souhlasíte s tím?

Žádné kvóty opravdu nechci. Důležité je, aby ženy měly vnitřní motivaci. Když se cítí, že chtějí podnikat, určitě se mohou seberealizovat. Když to nepůjde v jedné firmě, která se ženám brání, půjde to jinde, nebo ve vlastní firmě. Mimochodem firma, která se všem ženám bez rozdílu brání, stejně nedopadne dobře. Brání se asi totiž i novému a nepoznanému, no a bez nových nápadů a inovací se firma dlouhodobě na trhu neudrží.

Zdroj: http://www.euractiv.cz/cr-v-evropske-unii/clanek/lenka-andrysova-zamestnanosti-mladych-by-pomohlo-i-omezeni-evropskych-dotaci-lidem-nezamestnanost-mladych-kvoty-011007

Joomla SEO powered by JoomSEF